

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньою програмою
«Міжнародні економічні відносини»

**НА ТЕМУ: «Підвищення міжнародної конкурентоспроможності сектору
аквакультури (на прикладі Одеської області)»**

Виконавець:

студент 64 групи ФМЕ
Дашян Артем Самвелович

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н, професор
Єрмакова Ольга Анатоліївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність роботи. В останніх положеннях доповіді Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН «Стан світового рибальства та аквакультури» особлива увага приділяється ролі глобального рибальства в забезпеченні продовольчої безпеки, зниженні тиску нестачі продовольства та забезпеченні людей якісними продуктами харчування. Подібні питання виникли під час угоди щодо Римської декларації щодо забезпечення загального здорового харчування та відповідного рівня конкурентоспроможності рибальства. Рибне господарство та аквакультура роблять значний внесок у забезпечення здорового харчування, передумови для розвитку цього продуктивного сектора та важливої частини забезпечення ефективності національної економіки. Окрім того, статистичні дані Одеського регіону показують значний потенціал для росту частки аквакультури в структурі економічних показників Одеського регіону.

Мета дослідження. Вивчити можливості для підвищення конкурентоспроможності сектору аквакультури Одеського регіону, обґрунтувати можливості для росту, запропонувати комплекс дій задля покращення конкурентоспроможності Одеського регіону.

Для досягнення поставленої мети були визначені наступні завдання:

- Дослідити сутність та особливості утворення конкурентоспроможності на ринку аквакультури
- Узагальнити чинники впливу на конкурентоспроможність сектору аквакультури
- Визначити показники розвитку галузі
- Визначити показники конкурентоспроможності галузі
- Проаналізувати природно-ресурсний потенціал регіону
- Проаналізувати показники діяльності аквакультурних підприємств у регіоні
- Визначити переваги та недоліки організаційної та нормативно-правової кон'юнктури
- Порівняти діяльність аквакультурних підприємств регіону до діяльності закордонних агентів
- Запропонувати шляхи підвищення конкурентоспроможності сектору аквакультури в Одеському регіоні

Об'єктом дослідження є міжнародна конкурентоспроможність сектору аквакультури Одеського регіону

Предметом дослідження є теоретичні основи та практичні рішення щодо удосконалення міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури Одеського регіону

Методи дослідження. Методологічною основою кваліфікаційної роботи є теоретичні положення економічної науки та праці вчених-економістів в галузі міжнародного економіки, економіки та економічного аналізу. При написанні роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи: узагальнення та синтезу,

порівняльного, статистичного та економічного аналізу, SWOT-аналіз. Робота здійснена з використанням офісного пакету MS Office - Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Для написання роботи проаналізовано монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, статистична інформація Державної служби статистики України та Міністерства економіки, статистична інформація Головного управління статистики в Одеській області,

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано статтю: Iermakova, O.; Sedikova, I.; Dashian, A. Prospects of Implementation of Blockchain Technology into Aquaculture Sector of Ukraine. Economics. Ecology. Socium 2022, 6, 29-37.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (64 найменування). Загальний обсяг роботи становить 71 сторінку. Основний зміст викладено на .. сторінках. Робота містить 12 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико-методологічні основи дослідження міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури»** розглянуто теоретико-методологічні основи дослідження міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури, визначено сутність та особливості міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури регіону

У другому розділі **«Аналіз міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури на прикладі Одеського регіону»** проаналізовано показники конкурентоспроможності сектору аквакультури Одеського регіону, було проведено аналіз факторів розвитку галузі, розраховано вплив чинників що сприяють та заважають розвитку конкурентоспроможності сектору аквакультури..

У третьому розділі **«Напрямки підвищення міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури Одеського регіону»** запропоновано напрями вдосконалення міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури Одеського регіон, розроблено заходи щодо оптимізації технологічного та організаційного обладнання процесів, підвищення ефективності збуту і просування, зокрема шляхом імплементації технологічних ноу-хау та зміни системи контролю за товарообігом

ВИСНОВКИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи визначено поняття та сутність терміну конкурентоспроможність- це властивість товару, послуги, суб'єкта ринкових відносин виступати на ринку нарівні з присутніми там аналогічними товарами або суб'єктами ринкових відносин, що конкурують; та аквакультура – це сільськогосподарська діяльність зі штучного вирощування, утримання та вирощування об'єктів аквакультури в повністю або частково контрольованих умовах для отримання сільськогосподарської продукції (продукції аквакультури) та її реалізації, виробництва кормів, відтворення біоресурсів, проведення селекційного

розведення, інтродукції, розселення, одомашнення та повторного одомашнення гідробіонтів, поповнення водних біоресурсів, збереження їх біорізноманіття, надання рекреаційних послуг

Показники розвитку галузі: чисельність промислово-виробничого персоналу, зайнятого в галузі; вартість основних фондів та їхній знос; випуск продукції; інвестиції в основний капітал; величина податкових платежів

Показники конкурентоспроможності: темпи зростання уловів; темпи зростання випуску продукції; рентабельність виробництва продукції; рівень переробки улову; душеве споживання рибопродукції; середня ціна експорту; питома вага галузі у ВВП

У другому розділі кваліфікаційної роботи було проаналізовано загальний природно-ресурсний потенціал, організаційно-економічну характеристику а також економічні показники розвитку та конкурентоспроможності галузі аквакультури в Одеському регіоні.

Проаналізувавши біоресурси регіону, ми можемо зробити висновок, що більшість водойм Одеської області - ставки, водосховища, озера, лимани, водосховища - охолоджувачі електростанцій, спеціальні сади та басейни придатні для рибицтва. Налічується 11 рибних господарств із 1,5 тис. га ставків та 11 інкубаторів проектною потужністю до 700 млн. личинок. Аквакультурна діяльність в Одеській області ведеться на водоймах площею 12,9 тис. га, що становить 7,6% від загальний обсяг фінансування рибного господарства. Басейн є перспективним для відновлення популяції осетрових риб, а також для будівництва аквакультурних комплексів. Спеціальне промислове рибне господарство (СПРГ) – господарська діяльність, основною метою якої є підвищення рибопродуктивності рибогосподарських водойм. З одного плоту розміром 16х25 м, до якого підвішено 600 десятиметрових колекторів, можна щорічно отримувати більше 4 тонн м'яса устриць.

Ресурсний потенціал рибогосподарського підкомплексу Одеської області є найбільшим в Україні. Усі рибні та рибопереробні підприємства та ставки розташовані в дев'яти районах півдня області. Сучасна соціально-економічна кризова ситуація в Україні суттєво скоригувала докризову регіональну адміністрацію.

Можна зазначити, що в останніх двох роках, регіон показує значне покращення у показниках прибутковості на фоні загального зниження показників в країні, однак це досягається за рахунок скорочення кількості робочих місць, зменшення витрат та росту цін, а не підвищення розміру виробництва біоресурсів аквакультури, що залишаються на тому ж рівні протягом останніх 5 років.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи запропоновані та розроблено пропозиції щодо напрямів удосконалення конкурентоспроможності аквакультури регіону, а саме:

- Виділити ліцензійно-реєстраційну діяльність в окремий вид діяльності

- Ввести норми закону, що регулюють порядок реалізації продукції аквакультури
- Чітко прописати механізми взаємодії між органами місцевого самоврядування, органами влади та підприємствами, що здійснюють діяльність у сфері аквакультури

Порівнявши досвід України з іншими країнами, ми можемо побачити більш розвинені системи контролю та фіксації продукції на кожному з етапів, особливо в Великій Британії, де продукція маркується під час вилову, під час нересту та на ринках, на кожному етапі країна регулює обмін товарів аквакультури, що дозволяє не заводити економіку до «тіньових» схем

Запропоновано перейти до іноваційних методів боротьби з корупцією та ввести блокчейн-технології, що дозволять контролювати продукти аквакультури починаючи з вилову та закінчуючи фінальним споживачем, як це тестувала Нова Зеландія та Норвегія у минулі роки

АНОТАЦІЯ

Дашян А.С., «Підвищення міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури (на прикладі Одеської області)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2022 р.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародна конкурентоспроможність сектору аквакультури Одеського регіону та процес її вдосконалення.

У роботі розглядаються теоретико-методологічні основи дослідження міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури, визначено сутність та особливості міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури регіону

Проаналізовано показники конкурентоспроможності сектору аквакультури Одеського регіону, було проведено аналіз факторів розвитку галузі, розраховано вплив чинників що сприяють та заважають розвитку конкурентоспроможності сектору аквакультури..

Запропоновано напрями вдосконалення міжнародної конкурентоспроможності сектору аквакультури Одеського регіон, розроблено заходи щодо оптимізації технологічного та організаційного обладнання процесів, підвищення ефективності збуту і просування, зокрема шляхом імплементації технологічних ноу-хау та зміни системи контролю за товарообігом

Ключові слова: Аквакультура, конкурентоспроможність, експорт, збут, приладобудування, ефективність, блокчейн, державне управління

ANNOTATION

Dashian A.S, « Increasing the international competitiveness of the aquaculture sector (on the example of Odesa region)»

Qualification work for the master's degree in specialty 292 "International Economic Relations" under the educational program "International Economic Relations". - Odesa National University of Economics. - Odesa, 2022.

Qualification work consists of three sections. The object of research is the international competitiveness of the aquaculture sector of the Odesa region and the process of its improvement.

The theoretical and methodological foundations of the study of the international competitiveness of the aquaculture sector are considered, the essence and features of the international competitiveness of the aquaculture sector of the region are determined.

The indicators of competitiveness of the aquaculture sector of the Odesa region were analyzed, the factors of development of the industry were analyzed, the influence of factors that promote and hinder the development of competitiveness of the aquaculture sector was calculated.

The directions of improvement of the international competitiveness of the aquaculture sector of the Odesa region are proposed, measures to optimize the technological and organizational equipment of processes, increase the efficiency of sales and promotion, in particular through the implementation of technological know-how and changes in the system of control over the turnover of goods are developed.

Keywords: Aquaculture, competitiveness, export, sales, instrumentation, efficiency, blockchain, public administration